

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rozhodné právo v závazkových vztazích z mezinárodního obchodu - pravidla určení rozhodného práva - část. III (hmotné normy v oblasti závazkových vztahů)

Úmluva o zastoupení při mezinárodním prodeji zboží z roku 1983 (Úmluva (o zastoupení)) je jedním z mezinárodních instrumentů připravených v rámci aktivit UNIDROIT. Úmluva o zastoupení má dispozitivní charakter, když umožňuje vyloučení jejího použití jako celku nebo kteréhokoli jejího ustanovení. Podmínkou takové derogace je však, pokud se vyloučení týká vztahu zástupce - třetí strana, výslovné pokyny zastoupeného v tomto smyslu, nebo alespoň to, že se takové pokyny dají odvodit.

Rozhodné právo v závazkových vztazích z mezinárodního obchodu - pravidla určení rozhodného práva - část. III (hmotné normy v oblasti závazkových vztahů)

1.3. Úmluva o zastoupení při mezinárodním prodeji zboží

Úmluva o zastoupení při mezinárodním prodeji zboží z roku 1983 (Úmluva (o zastoupení)) je jedním z mezinárodních instrumentů připravených v rámci aktivit UNIDROIT. Úmluva o zastoupení má dispozitivní charakter, když umožňuje vyloučení jejího použití jako celku nebo kteréhokoli jejího ustanovení. Podmínkou takové derogace je však, pokud se vyloučení týká vztahu zástupce - třetí strana, výslovné pokyny zastoupeného v tomto smyslu, nebo alespoň to, že se takové pokyny dají odvodit.^[1] Úmluva rovněž v čl. 23 určuje svou subsidiaritu vůči minulým i budoucím Úmluvám. Podobně jako v případě Úmluvy o promlčení při mezinárodní koupi zboží, Úmluva umožňuje výhradu v případě členských (resp. i nečlenských) států s identickými nebo velmi podobnými pravidly o zastoupení, resp. další výhrady (viz níže).

Při výkladu Úmluvy má, podobně jako u Vídeňské úmluvy, být zohledněn její mezinárodní charakter, jednotnost použití a dodržování dobré víry v mezinárodním obchodě. Úmluva výslovně odkazuje na použití norem mezinárodního práva soukromého (národního práva) ve věcech jí neupravených. Rovněž formulace pravidel o použití mezinárodních zvyklostí a praxe je identická jako u Vídeňské úmluvy. Princip místa podnikání s *nejbližším vztahem* ke *kupní smlouvě* (ne tedy ke smlouvě o zastoupení jako takové) je opět určující pro použitelnost Úmluvy.

Úmluva se podle čl.1 použije na uzavírání kupní smlouvy s třetí stranou a jakékoli související i následné jednání zástupce, přičemž se, podobně jako Úmluva o právu použitelném na zastoupení,

vztahuje jenom na právní vztah mezi zastoupeným a třetí stranou, resp. zástupcem a třetí stranou. Jako v předešlých případech, i zde je použitelnost Úmluvy založena buď na místě podnikání v členském státě, nebo odkazu norem mezinárodního práva soukromého na právo členského státu Úmluvy (opět možnost výhrady, a to podle čl.28).^[2] Stejně tak je národnost (ale i obchodní charakter!) stran při určení použitelnosti ustanovení Úmluvy irelevantní.

Úmluvy o zastoupení se na druhé straně nepoužije pro zastoupení u smluv na burze a dražbě, v souvislosti se zákonným či soudním (arbitrážním) oprávněním nebo rozhodnutím, resp. v případě smluv o zastoupení se statutárními orgány společností při výkonu jejich oprávnění.^[3] Nicméně Úmluva nabízí v čl. 30 zajímavou možnost rozšíření použití Úmluvy na základě jednostranného prohlášení členského státu i na jiné smlouvy než smlouvy kupní, resp. jiná místa podnikání než ve členském státě.

-

Nejpodstatnějším rysem Úmluvy o zastoupení je však, bohužel, skutečnost, jí podepsalo jenom šest států (jeden z nich dokonce Svatá stolice), ratifikovali jí jenom Francie a Itálie, a přistoupili k ní Jihoafrická republika, Mexiko a Nizozemí.

-

1.4. Úmluva o faktoringu

Úmluva o faktoringu z roku 1988 je další z mezinárodních instrumentů připravených v rámci prací UNIDROIT. Úmluvou je vázáno jenom šest států (Evropy a Nigérie), i když jí podepsalo celkem čtrnáct států, včetně bývalého Československa. Praktický význam Úmluvy tedy není velký.

Rovněž Úmluva o faktoringu zahrnuje možnosti prohlášení a výhrad,^[4] a to standardních, jako prohlášení ohledně použití ustanovení Úmluvy pro různé územní jednotky členského státu, výhrada v případě členských (resp. i nečlenských) států s podobnými či stejnými právními systémy, resp. výhrada o vyloučení čl.6.1 o účincích postoupení pohledávek na faktora. Tuto možnost výhrady využila Francie. Co se týče mezer právní úpravy, Úmluva o faktoringu se netýká otázky plurality věřitelů jedné pohledávky, finančního vyrovnání vzájemného plnění, nesolventnosti zúčastněné strany atd. Otázky neupravené Úmluvou podle čl. 4.2 mají být řešeny podle obecných principů, na kterých Úmluva stojí (význam preambule), a v případě absence takových principů, podle práva určeného normami mezinárodního práva soukromého.

Úmluva o faktoringu definuje faktoringovou smlouvu s alternativním určením předmětu smlouvy (alespoň dvou ze čtyř předmětů závazku uvedených v čl.1.2) jako podmínky použitelnosti ustanovení Úmluvy na smlouvu. Úmluvy se použije, pokud pohledávky postoupené podle faktoringové smlouvy vznikají z kupní smlouvy mezi dodavatelem a dlužníkem, jejichž místa podnikání jsou v různých státech, přičemž buď (i) tyto státy a stát místa podnikání faktora jsou členskými státy Úmluvy, nebo (ii) jak kupní smlouva, tak i smlouva faktoringová se řídí právem členského státu.^[5]

Aby se tedy mohlo Úmluvy použít, musí buď všichni zúčastnění, tj. debitor census, dodavatel a faktor mít místo podnikání ve smluvních státech (čl.2 odst.1 písm.a), anebo jak faktoringová smlouva, tak i základní smlouva musí být podřízena právu smluvního státu; (čl.2 odst.1 písm.b). Mezinárodnost vztahu tak závisí na tom, zda je pohledávka mezinárodní, tj. závisí na místě podnikání dlužníka a dodavatele; mezinárodnost faktoringové smlouvy samotné je tedy bezvýznamná.

Úmluva je opět (retrospektivně i perspektivně) subsidiárního a dispozitivního charakteru, a to jak ve vztahu mezi stranami faktoringové smlouvy, tak i mezi stranami kupní smlouvy, pokud jde o pohledávky vznikající v době nebo po oznámení faktorovi o vyloučení použití Úmluvy. Vyloučení je však možné jenom vcelku. Úmluva se dále opět řídí principem nejbližšího či nejužšího vztahu (spojení) při určení relevantního místa podnikání a výkladovými pravidly standardními pro Úmluvy v mezinárodního obchodu obsahující přímo použitelné normy. Nicméně je zajímavé, že tomto případě je zdůrazňován i význam preambule Úmluvy.[6]

Úmluva o faktoringu je rozhodně ocenitelným pokusem unifikovat určité vztahy v rámci smluv souvisejících s kupními smlouvami coby nejběžnějším smluvním typem. Nicméně, s ohledem na malý počet států vázaných Úmluvou o faktoringu je třeba považovat Úmluvu za pokus, který spíše dokládá problémy, než úspěšnost mezinárodní unifikace hmotných norem smluvního práva.

1.5. Úmluva o finančním leasingu

Úmluva o finančním leasingu z roku 1988 byla opět připravena v rámci aktivit UNIDROIT. Úmluvu podepsalo třináct států, ratifikovala jí však jenom Francie, Itálie, Nigérie (stejně státy jako u Úmluvy o faktoringu), a Panama. K Úmluvě přistoupilo pět států, s výjimkou Uzbekistánu států evropských. Úmluva se použije jak na situace, kde pronajímatel i nájemce mají místo podnikání v různých státech a (i) tyto státy a stát místa podnikání dodavatele jsou členskými státy, nebo (ii) dodavatelská i nájemní smlouva se řídí právním řádem členského státu. Úmluva se opět řídí principem nejbližšího spojení v případě vícera míst podnikání.

Dispozitivnost Úmluvy o finančním leasingu je určena v čl. 5, a to za podmínky vůle každé ze stran dodavatelské smlouvy a každé ze stran nájemní smlouvy v tomto smyslu. V tom případě je možno odchýlit se od ustanovení Úmluvy, s výjimkou čl. 8.3 (záruky pronajímatele vůči nájemci), 13.3(b) a 13.4. (smluvní pravidla výpočtu škod při ukončení smlouvy ze strany pronajímatele v důsledku prodlení nájemce). Mezinárodní charakter, podpora jednotnosti při výkladu a dodržování dobré víry (s odkazem na předmět a účel Úmluvy podle preambule) platí rovněž pro výkladová pravidla Úmluvy o finančním leasingu., stejně jako i odkaz na všeobecné zásady, resp. normy mezinárodního práva soukromého v případě mezer právní úpravy.

Úmluva stejně tak určuje svou subsidiaritu vůči minulým a budoucím úmluvám, obzvlášť co se týče otázky odpovědnosti, dále obsahuje obecná pravidla o rozšíření použitelnosti Úmluvy v případě států s vícero územními jednotkami, a možnost výhrady v případě členských, resp. i nečlenských

států s velmi podobnými či stejnými právními systémy. Co se týče dalších výhrad, čl.20 umožňuje nahradit ustanovení čl. 8.3 (tedy jednoho z jinak kogentních ustanovení Úmluvy) národním právem, pokud národní právo nedovoluje vyloučení odpovědnosti pronajímatele způsobené prodlením nebo nedbalostí.[7]

Z hlediska předmětu použitelnosti, Úmluva o finančním leasingu upravuje transakce, kde pronajímatel (i) na základě specifikace nájemce uzavře dodavatelskou smlouvu s třetí stranou, podle které pronajímatel získá závod, investiční majetek nebo jiné zařízení za podmínek schválených nájemcem ohledně úroků a (ii) uzavře leasingovou smlouvu s nájemcem, na základě které má nájemce právo na užívání zařízení za úplatu (nájemné).[8] Smlouvy musí navíc obsahovat specifické charakteristiky podle čl.2 typické pro finanční leasing. Na druhé straně se Úmluva týká jak smluv s právem odkoupení předmětu leasingu nebo bez tohoto práva, a rovněž bez ohledu na to, zda smlouva určuje nominální cenu nebo nájemné. Použije se rovněž na řetězce leasingových smluv.

[1] Čl. 5

[2] Čl. 2.1

[3] Čl. 4

[4] Čl.15 - 20

[5] Čl.2.1

[6] Dispozitivnost v čl.3, výkladová pravidla v čl.4

[7] Závěrečná ustanovení, čl. 15-24

[8] Čl. 1

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitrází](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)